Kázeň z ev. služieb Božích v Bratislave (NK), UT po 15. NE po Trojici, 15. 9. 2026, 18.00 h; ES 29, 7, 109, A 59, ev.: Mk, 3, 20n . 31 – 35, téma: **Mária a Písmo**

Slovo na úvod služieb Božích:

Príbeh (spomína ho v jednej zo svojich kníh Richard Wurmbrand) hovorí, ako sa do neba sa dostali dvaja ľudia. Prvý bol katolík. Zaraz spoznal Máriu, úctivo sa pred ňou sklonil a pobozkal okraj jej rúcha. Mária mu vraví: Bol si verným kresťanom; teraz **dovoľ, aby som ti predstavila svojho Syna**. Katolík sa tak prvý krát zoznámil s Ježišom Kristom.

Druhý bol evanjelik. V nebi ihneď spoznal Ježiša, a pokľakol pred Ním. Ježiš mu hovorí: Bol si verným kresťanom; teraz **dovoľ, aby som ti predstavil svoju matku.** Zdá sa totiž, že počas celého svojho pozemského života si Máriu nepoznal.

Príbeh je síce fikciou, ale čosi pravdivého vystihuje. Kým u katolíkov nezasvätený pozorovateľ môže mať dojem, že Mária je pre nich prinajmenšom polobožskou bytosťou, nejeden evanjelik kladie Máriu nižšie ako to robí Biblia. V dôslednej snahe nepreceňovať úlohu Márie, značná časť evanjelikov Máriu z Božieho plánu spásy celkom vynechala. S tým nemožno súhlasiť. Preto je dobré pozrieť sa, čo o Márii hovorí Písmo sväté. Dnes tak urobíme.

Milí bratia a milé sestry!

Je sviatok Sedembolestnej Panny Márie a hoci my evanjelici Máriu nezvykneme nazývať Sedembolestnou, **sedem bolestí Márie má biblický základ**:

1-vou je **predpoveď Simeona**. Ten Márii v 40. deň po Ježišovom narodení prorokoval, že Ježiš je predurčený na pád a pozdvihnutie mnohých, no *Máriinu dušu prenikne meč* (**L 1, 34 n**).

2-ou Máriinou bolesťou bol **útek s dieťaťom Ježišom** do Egypta pred úkladmi kráľa Herodesa. Tento prikázal vyvraždiť v Betleheme a okolí všetkých chlapcov od 2-roč. nadol (**Mt 2, 13 – 18**).

3-ťou bolesťou bola pre Máriu **strata 12-ročného Ježiša v chráme** v Jeruzaleme (**L 2, 41 – 52**).

4-tou bolesťou bolo **Ježišovo utrpenie**, keď Ho zajali, odsúdili, bol týraný a niesol si kríž (**L 22, 47 – 23, 32**);

5-tu bolesť **Mária** prežívala, **keď stála pod krížom** svojho Syna (**J 19, 25**).

6-tu bolesť – **keď Ježišov bok prebodli kopijou** a zložili Ho z kríža (**J 19, 33 – 34**).

7-ma bolesť ju zasiahla, keď **Ježišovo telo uložili do hrobu** (**Mk 15, 47**).

Sedem je v biblickej reči symbolickým číslom. Znamená plnosť. Obraz Sedembolestnej – keď Mária drží na svojich kolenách mŕtveho Syna, práve zloženého z kríža, je chvíľa, ktorá zahŕňa nevýslovnú bolesť ľudského utrpenia a duchovnú jednotu.

Sedem bolestí Panny Márie má základ v Písme. No **celkovo Sv. písmo až prekvapivo málo hovorí o Márii. Nič nevraví o jej rodičoch, nič o jej smrti, nič o jej nanebovzatí.** To všetko sú neskoršie legendárne prvky.

Z evanjelií vieme, že **Mária pochádzala z galilejského Nazareta** (**L 1, 26 – 27**) – t. j. zo zapadákova. **Božia záchrana začína v najslabšom článku.** Boh nepohrdol Nazaretom. My nepohŕdajme malým spoločenstvom ani slabými jednotlivcami.

Mária porodila Ježiša (L 2, 7). **Podľa Písma je Mária matka Ježišova.** Bola zrejme mladá. 13 – 14 rokov bol vtedy bežný vek dievčiny na vydaj. Presný vek Biblia neuvádza. Pod krížom však už nespomína Jozefa, iba samú Máriu. To naznačuje, že Jozef už vtedy nežil. Zrejme bol podstatne starší ako Mária.

Mária bola zasnúbená s mužom, ktorý nebol otcom jej prvorodeného dieťaťa (Matúš 1, 18 – 24). Za údajné cudzoložstvo ju mohol **zažalovať.** Hrozila jej smrť ukameňovaním. Nestalo sa tak. **Existencia Márie bola i napriek tomu tienistá.** Žila v krajine, ktorú okupovali vojská pohanských Rimanov; pri sčítaní ľudu, ktoré nariadil cisár s cieľom vyrúbiť vyššie dane, bola vo vysokom štádiu tehotenstva nútená podniknúť namáhavú cestu z Nazareta do Betlehema (cca 150 km). Musela utekať do Egypta s malým synčekom. Život Márie – to bola „krajina tieňov“.

Podľa r. k. Mária mala len jedno dieťa – Ježiša, zostala pannou, bratia Ježiša boli vraj jeho bratranci. NZ je písaná po grécky, ale autori mysleli hebrejsky (či aramejsky). Je možné, že takýto (hebrejsky/aramejesky mysliaci) človek nazve aj bratranca slovom, ktoré gréčtina prekladá brat. Aramejčina nepozná špeciálne slovo „bratranec“. Pre tento argument (že Ježiš bol jediný syn Márie) by hovoril aj fakt, že ukrižovaný Ježiš nezveril Máriu do starostlivosti niektorého zo svojich 4 bratov (**Mt 13, 55**), ale učeníkovi Jánovi (**J 19,26 – 27**).

Na druhej strane v **Kolosenským 4, 10 je špeciálny (grécky) výraz pre bratranca.** Je možné, že **ak pozná gréčtina pojem „bratranec“, použila by ho aj na označenie**

osôb, ktoré boli bratrancami Pána Ježiša a na bratov by použila termín „brat“. V ECAV sa prijíma, že Mária mala ďalšie deti (celkovo aspoň 7 – Ježiša a 4 synov a aspoň 2 dcéry (**Mt 13, 55 – 56**).

Pri všetkom, čo sa v Novej zmuve o Márii píše, ide najmä o Ježiša. Dôraz nie je položený na Máriu, ale na Ježiša, ktorý sa z nej narodil. Biblia nehovorí o glorifikovaní Márie. Jej vzťah s Ježišom, zdá sa, nebol jednoduchý.

Čítali sme z text Mk 3, 20 – 21 . 31 – 35. V jeho závere (v. 35) Pán Ježiš hovorí: ***„Lebo kto činí vôľu Božiu, ten mi*** *je bratom aj sestrou aj* ***matkou.“*** Spomenutý biblický text je zrejme kritikou tých, ktorí z rodinných vzťahov s Ježišom chceli mať nejaký prospech. Mária tu vystupuje ako bežná žena, ktorej syn sa akoby trochu pomiatol, a namiesto, aby sa živil čímsi poriadnym – napr. tesárskym remeslom (ako Máriin manžel Jozef), káže a uzdravuje. To asi pre Jeho blízkych nebolo veľmi príjemné, hoci zdá sa, že Jozef v tom čase už nežil.

Ján 2, 1 – 11 (Svadba v Káne Galilejskej): (v. 4**) *„Žena, čo mňa a teba do toho****: Ešte neprišla moja hodina.“* Mamu Ježiš oslovuje príkro: *„Žena“.* Ježiš bol odmeraný, lebo Mária zrejme chcela, aby sa v tej chvíli predviedol. No to nebolo Jeho poslanie. Dôležité je, že **môžeme prísť za Ježišom, hoci nám nevyhovie vždy podľa našej predstavy. Smieme s Ním hovoriť, prosiť Ho, keď nevieme ako ďalej, pýtať sa Ho.** Potom napr. zistíme, že v prípade, že si nevieme rady s takými otázkami, ako narodenie z panny, smieme ich odovzdať Bohu a tak uniesť. Nie je našou úlohou všetečne „čumieť“ Pánu Bohu na prsty. Nie všetkému tu na zemi porozumieme, Máriu však rozhodne nemožno len tak odsunúť, „odpratať“.

Lukáš 11 kap.: *27 Keď to hovoril, akási žena zo zástupu pozdvihla svoj hlas a povedala Mu: Blahoslavený život, čo Ťa nosil, a prsia, ktoré si požíval! 28 On však riekol: Omnoho blahoslavenejší sú tí, čo počuli slovo Božie a zachovávajú ho.*

Ježiš odmieta vyzdvihovanie Márie len preto, že bola Jeho matkou a vyššie hodnotí dôveru a poslušnosť Božiemu slovu.

Po Vstúpení Krista Pána je Mária v kruhu učeníkov – **ako jediná zo žien je spomenutá menom.**

Skutky 1. (12 –) 14: *14 Všetci* (učeníci) *jednomyseľne zotrvávali na modlitbách spolu so ženami, s* ***Máriou, matkou Ježišovou****, a s Jeho bratmi.* **Až Ježišova smrť a vzkriesenie pomohli Márii porozumieť Ježišovi.**

Dôvod, prečo je v ECAV Mária menej zdôrazňovaná ako v r. k. cirkvi spočíva najmä vo význame jej Syna pre ECAV.

K základným znakom protestantizmu patrí viera, že **jedine cez Ježiša Krista k nám prišla spása.** Týmto dôrazom v ECAV ustúpil význam „svätých" aj Márie. **Mária je Ježišovou matkou, výnimočnou ženou, ale ustúpila za svojho Syna.** V ECAV sa nemodlíme k svätým – teda ani k Márii. Každý človek má primy prístup k Bohu a nie je odkázaný na sprostredkovaciu funkciu svätých / Márie.

Samozrejme, **Mária je mnohom smere príkladom aj pre evanjelikov:**

-**Príkladom pokory**, ktorou prijala Boží dar – stať sa Božou nádobou. Viedli sa debaty o jej panenskom tele. No **panenská** bola aj **jej duša – otvorená pre Boha** – dáva sa Mu k dispozícii.

-**Príkladom odvahy viery – ísť neznámou cestou v dôvere v Božiu pomoc** – hoci sa veci neodvíjali tak, ako by si to ona sama bola predstavovala. **Nie jej osobné plány, ale Boží plán je pre ňu rozhodujúci.**

-**Príkladom sily znášať utrpenie.**

Martin Luther: *Žena, ktorá Ježišovi prala plienky a umývala Ho, si zasluhuje našu úctu.*

Peter Lippert: *Akokoľvek by bola Mária činorodá, plná ohňa a nadšenia, podnikavá a rozhodná, keď sa ocitá pred Božou vôľou, jej trvalým postojom je počúvať, vzdávať úctu, mlčať a čakať na Božie slovo.*

Mária (v Káne – **Ján 2, 5**) vyzvala služobníkov (posluhovačov): ***Urobte všetko, čo vám*** (Ježiš) ***povie.*** To sú posledné slová Panny Márie dochované v Písme svätom – akýsi **jej testament**, niečo dôležité pre život celej cirkvi po všetky storočia. **Na obraze, ktorý z textov Písma vieme o Márii zložiť, je toto Máriino vyjadrenie zlatým rámom.**

Aj pre nás evanjelikov je **Mária vzorom:**

- človeka veriaceho a milujúceho, pokorne počúvajúceho Božie slovo,

- vždy pripraveného konať Božiu vôľu.

Panna Mária je

- vzorom ženy, ktorá **radikálne odpovedala na Božie volanie**, ktorá

- **sa dokázala spoľahnúť na Boha a Jeho slovo vo veľmi ťažkých životných situáciách.**

Preto je blízka zvlášť ľuďom, ktorí prechádzajú utrpením a životnými skúškami.

Veľkosť Márie je však predovšetkým v tom, čo pri nej vykonal Boh (**Lukáš 1, 28n**). Mária sa stala miestom, ktoré si Pán Boh vyvolil pre svoj príchod k celému ľudstvu. **Je blahoslavenou nie kvôli sebe, ale**

kvôli tomu, čo pri nej vykonal Boh. – Aj pre odpoveď, ktorou Božie konanie prijala – **kvôli dôvere v Hospodina.**

Mnohí nechcú prijať Ježiša. **Mária je vzorom** pre nás, **ako sa – bez podmienok** a s poslušnou dôverou – máme **Kristovi otvárať**.

Mária je pre nás pekným príkladom toho, že Kristus bol v tomto svete nielen odmietaný, ale aj prijatý.

Aj my Ho prijmime a rozvíjajme dve veľké Máriine odkazy pre nás: **Som služobnica Pánova, staň sa mi podľa tvojho slova!** (**Lukáš 1, 38**) a: **Urobte všetko čo vám povie!** (**Ján 2, 5**) Amen.

Použitím viacerých prameňov: **Martin Šefranko, evanjelický a. v. farár**